

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5078/2022
28.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА и ББ, обојица из ..., чији је пуномоћник Радован Цвејић, адвокат из ..., против тужених ВВ из ..., чији је пуномоћник Александар Петров, адвокат из ... и ГГ из ..., чији су пуномоћници Александар Петров, адвокат из ..., и Кристијан Јожеф, адвокат из ..., ради утврђења ништавости уговора о поклону и анекса уговора, одлучујући о ревизији туженог ВВ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2936/21 од 30.12.2021. године, у седници одржаној 28.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог ВВ изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2936/21 од 30.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Суботици П 46/2020 од 10.09.2021. године, ставовима првим и другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и утврђено да су ништави и да не производе правно дејство уговор о поклону који је закључен у Бечеју 30.01.2014. године, оверен код Основног суда у Сенти – Служба за оверу у Ади под бројем Ов 145/14, и анекс уговора о поклону од 18.06.2014. године, оверен истог дана код Основног суда у Сенти под бројем Ов3 843/2014, те да је тужена ГГ дужна трпети да се непокретности које се воде у ЛН број 742 КО ..., у ЛН број 485 КО ... и у ЛН број 4271 КО ..., ближе описане у овом делу изреке, у 5/6 дела укњиже као својина туженог ГГ, те је утврђено да су и покретне ствари које су ближе означене у овом делу изреке у својини туженог ВВ, што је тужена ГГ дужна трпети. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да накнаде тужиоцима трошкове парничног поступка у износу од 783.162,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2936/21 од 30.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе тужених и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени ВВ је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог дозвољена на основу члана 403. став 3. ЗПП, али да није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде поступка прописане чланом 407. став 1. тачке 2. и 3. истог закона, које могу бити ревизијски разлог. Указивање ревидента на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези чланова 199. и 71. ЗПП, није било предмет оцене овог суда јер се ради о релативно битним повредама одредаба парничног поступка које могу бити разлог за изјављивање ревизије само ако су учињене у поступку пред другостепеним судом, а не и у поступку пред првостепеним судом. Такође, битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 1. ЗПП не може бити разлог за изјављивање ревизије у смислу члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4830/12 од 02.10.2013. године преиначена је пресуда Основног суда у Суботици, Судске јединице у Ади П 2126/10 од 25.03.2011. године тако што су обавезани тужени у том поступку, ВВ и ДД, да солидарно исплате тужиоцима у том поступку, ЂЂ и ЕЕ, износ од 3.080.089,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, као и да им надокнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 432.275,00 динара и трошкове другостепеног поступка у износу од 115.228,00 динара. Наведена пресуда постала је извршна 14.11.2013. године. Дана 30.01.2014. године тужени ВВ као поклонодавац и тужена ГГ као поконопримац, закључили су уговор о поклону судски оверен под Ов.бр.145/14, којим је поклонодавац поклатио поклонопримцу (својој ћерки) сву своју имовину - непокретност уписану у ЛН 485 КО ..., кућу у улици ... са земљиштем под и уз зграду, непокретности уписане у ЛН 742 КО ... (власништво у 1/1 дела) и непокретности уписане у ЛН 4271 КО ... (власништво у 5/6 дела), као и покретну имовину, ближе наведену у чињеничном стању нижестепених пресуда на које се упућује ради избегавања сувишног понављања. Уговором је установљено право доживотног плодоуживања поклонодавца на свим поклоњеним непокретностима, са чиме се поклонопримац сагласила. У самом уговору није наведено због чега се поклонодавац одлучио на такво располагање целокупном својом имовином. Дана 18.06.2014. године закључен је анекс уговора о поклону, који је судски оверен истог дана под бр.ОвЗ 843/2014. Наведеним анексом одређено је да су предмет поклона, поред непокретности наведених у члану 1. основног уговора, и додатне непокретности које су вангрунтова својина поклонодавца, ближе означене у чињеничном стању нижестепених пресуда. У члану 6. анекса уговора констатовано је да поклонопримац финансијски и на сваки други начин помаже поклонодавца и његову супругу и да то чини већ више година, као и да финансира спорове поклонодавца ради очувања породичне имовине и да ће то и надаље чинити, што је код поклонодавца створило *animus donandi* (вољу даривања). У време закључења уговора о поклону и анекса тужена је живела и радила у Црној Гори. У Србију се вратила у децембру 2014. године и од тада живи у ..., где обавља ... послове. ЂЂ и ЕЕ су 20.02.2014. године поднели предлог за извршење на основу извршне исправе – правноснажне пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4830/12 од 02.10.2013. године, против ВВ и ДД, као извршних дужника. Измењеним предлогом за извршење предложили су да се

извршење спроведе на непокретностима извршног дужника ВВ које су уписане у ЛН број 742 КО ..., па је решењем Основног суда у Сенти И 59/14 од 19.03.2014. године одређено извршење и утврђени су трошкови извршног поступка. Извршни дужници су заједно са туженом ГГ, као трећим лицем, изјавили приговор 01.04.2014. године против решења о извршењу, у коме су навели да непокретности на којима је предложено спровођење извршења нису у својини извршног дужника ВВ, већ ГГ, с обзиром на закључен уговор о поклону и његов анекс. Одлучујући о приговору, Основни суд у Сенти је донео решење И 59/14 од 26.06.2014. године којим је укинута решење о извршењу од 19.03.2014. године, и то решење је потврђено решењем истог суда ИПВ 44/14 од 02.09.2014. године. ЂЂ је преминуо 10.06.2014. године и њега је наследила ЕЕ. Након смрти ЕЕ, решењем о наслеђивању Основног суда у Сенти О 1171/15 за њене законске наследнике су одређени овде тужиоци АА и ББ. Супруга туженог, ДД, је 1994. године имала прелом доњег крајка леве подколенице и због тога има здравствених проблема дужи низ година, док је тужени ВВ 2012. године сломио кук након чега је оперисан и постављен му је вештачки кук, али су му се након тога јавили проблеми са коленом зглоба десне ноге и након постављања вештачког колена отежано хода. Њихова ћерка, овде тужена ГГ се издржава од закупнина за земљиште које је стекла уговором о поклону и уговором о доживотном издржавању, а обавља ... послове у ..., где и живи.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби чланова 51., 52., 53. и 103. Закона о облигационим односима (ЗОО) закључио да су судски оверени уговор о поклону и анекс уговора ништави зато што не постоји основ уговора и што је мотив, који је саставни део основа код оваквог доброчиног уговора, недозвољен. Становиште првостепеног суда је да у конкретном случају намера поклонодавца није била да сву своју имовину (покретну и непокретну) поклони туженој с обзиром на њу као личност и њено помагање, већ да избегне да се из те имовине принудно наплати потраживање правних претходника тужилаца, које је утврђено правноснажном пресудом која је постала извршна два и по месеца пре закључења уговора, а које потраживање поклонодавац као дужник није добровољно измирио. Следом тога, закључак првостепеног суда је да је предметни уговор о поклону привидан уговор, али да исти не прикрива неки други пуноважан уговор, због чега је усвојио тужбени захтев и утврдио ништавост уговора о поклону и његовог анекса у смислу члана 103. ЗОО, са последицом успостављања пређашњег стања у смислу члана 104. ЗОО, односно трпљењем поклонопримца да се поклонодавац поново укњижи као власник на непокретностима које су била предмет уговора и утврђења да су све поклоњене покретне ствари власништво поклонодавца.

Другостепени суд је прихватио становиште првостепеног суда да приликом закључења уговора о поклону и анекса уговора права воља поклонодавца и поклонопримца није била да се учини поклон, већ да се онемогући спровођење извршења на имовини поклонодавца ради намирења потраживања правних претходника тужилаца из правноснажне судске одлуке, те да је због недостатка намере даривања и недозвољене побуде (мотива) недопуштен и основ уговора о поклону, због чега је исти ништав у смислу 52. ЗОО. Додатна аргументација другостепеног суда је да закључени уговор по својој правној природи није ни уговор о доживотном издржавању, јер исти не испуњава услов обавезне форме за закључење тог уговора у смислу члана 195. Закона о наслеђивању, а не може се сматрати ни тзв. неправим (квази) уговором о доживотном издржавању у смислу раније важећих прописа (Аустријског грађанског законика, који је важио на територији Војводине и могао се примењивати на основу

члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 6.04.1941. године и за време непријатељске окупације), јер тужена ГГ уговором није преузела никакве конкретне обавезе издржавања оца до краја његовог живота, нити обавезу да га после смрти сахрани, као накнаду за преузете имовинске користи.

По оцени Врховног касационог суда, побијана пресуда је заснована на правилној примени материјалног права.

Правилно је становиште нижестепених судова да су судски оверени уговор о поклону и анекс истог уговора привидни и ништави правни послови због недопуштене побуде и основа за закључење овог уговора, у смислу чланова 52. и 53. став 3. ЗОО. У прилог закључку да недостаје мотив и намера дарежљивости поклонодавца, као и стварна воља уговарача да се поклон учини, односно прими, су и чињенице да је поклонодавац уговором располагао целокупном покретном имовином (намештајем и другим стварима покућства и пољопривредним машинама и механизацијом) у ситуацији када поклонопримац не живи у истом домаћинству са поклодавцем, нити се бави пољопривредом, а задржао је за себе право доживотног плодоуживања свих поклоњених непокретности. Такође, тужени ВВ је приступио закључењу уговора о поклону са ћерком у време када је правноснажном и извршном пресудом обавезан да заједно са супругом исплати новчано потраживање у већем износу правним претходницима тужилаца, што није добровољно учинио.

Врховни касациони суд прихвата као правилно и становиште нижестепених судова да привидан уговор о поклону не прикрива неки други правно ваљани уговор који би у смислу члана 66. став 2. ЗОО важио између тужених као уговарача. Ово из разлога што предметни уговор не испуњава услов строге законске форме неопходне за пуноважност уговора о доживотном издржавању, нити испуњава услов садржине у смислу јасно дефинисаних и трајних обавеза издржавања неопходних за пуноважност неправог уговора о доживотном издржавању. Чињеница да је чланом 6. анекса уговора констатовано да поклонопримац већ више година финансијски и на сваки други начин помаже поклонодавца и његову супругу и да ће то надаље чинити, није довољна да би се могло сматрати да је уговорена обавеза доживотног издржавања у оној мери која је потребна за неправи уговор о доживотном издржавању. Поготово што недостаје наследно-правна компонента за овакав уговор, будући да је предметним уговором о поклону поклонопримац постао власник поклоњених непокретности (и покретних ствари) и извршио упис у катастру.

Остали наводи ревизије, којима се указује да је питање побуде тужених код закључења спорног уговора било нужно размотрити са аспекта садржине уговора, представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а које је другостепени суд правино оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге које ревизијски суд у свему прихвата.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић